

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.21.882/2015/3.

A tanács tagjai:

Dr. Mészáros Mátyás a tanács elnöke
Dr. Pataki Árpád előadó bíró
Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Lukovits Péter ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője:

Kozma és Fáy Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kozma Péter ügyvéd)

A per tárgya:

személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.124/2014/6.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 64.P.24.829/2013/10.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

- A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperessel szemben 2011. február 18-án a Trnavai Járásbíróság európai elfogató parancsot bocsátott ki kábítószeres, kábító hatású anyagok, pszichotróp anyagok, mérgek származékai tiltott

előállítás, tárolása és velük való üzletelés, különösen súlyosan minősülő bűncselekmények gyanúja miatt. A Fővárosi Bíróság 2011. április 6-án a Fővárosi Ítéltábla által helybenhagyott végzésével elrendelte a felperes átadási letartóztatását és a Szlovák Köztársaságnak történő átadását. Az európai elfogató parancs alapján 2011. április 18-án adták át a felperest Szlovákia részére. Az átadás elrendelése előtt ismertté vált a magyar sajtóban, hogy a felperes kiadását kérték a szlovák hatóságok.

- [2] Az alperes által kiadott .. című napilap ..-i számának címlapján és folytatólagosan a 2. oldalán jelent meg „...” című cikk. A cikkben a felperesre vonatkozó szövegrészlet a következő volt: „A nyilatkozó szerint nem véletlen egybeesés, hogy hazánk átadott egy, a szlovákok által kért bűnözőt. Miközben ugyanis a magyar elfogató parancs alapján Léván őrizetbe vették ..-ot, a rendőrség átadta északi szomszédjának, a szlovák alvilágban .. néven ismert .. .”

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [3] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy a perbeli cikk megsértette a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy személyét illetően őt bűnözőnek nevezte. Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alperest 700.000 forint nem vagyoni kár és annak törvényes mértékű kamata megfizetésére. Előadta: az alperesi közlés társadalmi megítélését rontotta, hátrányosan érintette és ez bizonyítás nélkül is belátható.
- [4] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint valótlán tényállítást nem tett, a felperesről ugyanis számos újságcikk írta le korábban azt, hogy milyen bűncselekményeket követett el, a felperes büntetett előéletű volt, ehhez képest bűnözőnek nevezése nem jogsértő, korábbi elítéléseivel kapcsolatos megjegyzéseket túrni köteles, még akkor is, ha esetlegesen a büntetett előélet következményei alól mentesült. Az alperes előadta azt is, hogy a felperes csupán állította, de nem bizonyította azt, hogy az alperesi közlés számára bármilyen tényleges hátrányt okozott volna.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság a keresetnek részben helyt adott és megállapította, hogy az alperes azzal, hogy az általa kiadott .. című napilap ..-i számában a címlapon és a 2. oldalon megjelent „...” című cikkben a felperest bűnözőnek nevezte, megsértette a felperes jóhírnévét. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította és megállapította, hogy a felmerült költségeiket a felek maguk kötelesek viselni. Kötelezte a felperest és az alperest, hogy egyaránt fizessenek meg a Magyar Államnak külön felhívásra 21.000 - 21.000 forint illetéket. Az elsőfokú bíróság

megállapította, hogy a kifogásolt közlés ténylegesen megjelent a perbeli cikkben és olyan tényállításnak minősül, amely valótlansága esetén megalapozza a felperes személyiségi jogvédelmi igényét. Az elsőfokú bíróság szerint az alperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettség ellenére nem tudta igazolni, hogy a kifogásolt közlés megfelelne a valóságnak, önmagában az a körülmény, hogy különböző sajtócikkek jelentek meg a felperes személyéről, még nem igazolta azt, hogy a felperes bűnöző lenne. Önmagában az a körülmény, hogy a felperes nem járult hozzá a bűnügyi nyilvántartó megkereséséhez, annak közlésére, hogy a cikk megjelenése előtti időben követett-e el bűncselekményt, illetve a büntetett előélet következményei alól mentesült-e, nem értékelhető a felperes terhére. Az elsőfokú bíróság érdemben nem tulajdonított jelentőséget a felperes által csatolt erkölcsi bizonyítványnak, tekintettel arra, hogy az a cikk megjelenése utáni keltezésű. Az elsőfokú bíróság nem találta megalapozottnak a felperes nem vagyoni kártérítés iránti igényét, álláspontja szerint a felperes nem bizonyította, hogy az alperesi jogsértés és az általa állított károk közötti okozati összefüggés fennállna. Nem látta megállapíthatónak, hogy az alperesi közlés hatással lenne a felperes társadalmi megítélésére.

- [6] A felperes és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 52.500 forint + áfa együttes első- és másodfokú perköltséget, valamint hogy a Magyar Államnak külön felhívásra fizessen meg 98.000 forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket. A jogerős ítélet értékelte a perbeli közlés szövegkörnyezetét és arra a következtetésre jutott, hogy a kereset tárgyává tett kifejezés használatával az alperes olyan véleményt fogalmazott meg, amely nem minősül büntetőjogi kategóriának. Figyelemmel a felperes közismert életmódjára, múltjára, a közvélemény által kialakított hírére, a közlést véleménynek értékelte, amely egy sajátos életformát, a felperest érintő helyzetet értékelte, mely nem azonos az „elítélt” büntetőjogi kategóriával és nem nélkülözött minden alapot. Nem volt vitatott az, hogy bár Magyarországon nem állt a felperes büntetőeljárás hatálya alatt, a személye ellen Szlovákiában büntetőeljárás volt folyamatban, amellyel összefüggésben nemzetközi egyezmény alapján kezdeményezték a kiadatását és ennek során a magyar hatóság a személyi szabadságát korlátozó kényszerintézkedést alkalmazott.
- [7] A jogerős ítélet azt állapította meg, hogy a jogvitában az alperes alá tudta támasztani, hogy a felperes életmódja, a vele szemben foganatosított kényszerintézkedés, valamint a kiadatási eljárás lefolytatásának a ténye a köznap értelemben vett „bűnöző” életmódra enged következtetni. Más sajtóközlemények hírei az alperest önmagában nem mentesítik a felelősség alól, az adott esetben a bűnöző kifejezés használata nem tényállítás, hanem

értékkitélet volt. A jogerős ítélet szerint bűnözőnek tekinthető a szó hétköznapi értelmében az a személy is, aki korábban súlyosabb bűncselekményt követett el és emiatt ellene büntetőeljárás indult, márpedig a peranyag alapján megállapíthatóan a felperes korábban is hosszabb időn keresztül állt büntetőeljárás hatálya alatt. A jogerős ítélet összességében megállapította, hogy a vélemény nem nélkülözött minden alapot, ezért a jóhírnév megállapítására nem volt lehetőség. A jogalap megállapíthatóságának hiányában pedig szubjektív jogkövetkezmény alkalmazásának sem volt helye a jogerős ítélet szerint.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [8] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte a jogerős ítélet megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását. Kérte továbbá, hogy a Kúria kötelezze az alperest az eljárás során felmerült valamennyi perköltség megfizetésére. A felperes szerint a jogerős ítélet ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésével, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény rendelkezéseivel, a Btk. (2012. évi C. törvény) X. fejezetével, a Pp. 163. § (2) bekezdésével, a 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) alapvető garanciális szabályaival, valamint a jogsértés bekövetkezésekor hatályos Ptk. 75. § (1) és 78. § (1) bekezdésével. A felperes jogi álláspontja szerint az elsőfokú ítélet ítélte meg helyesen a perben kifogásolt „bűnöző” kitétel tartalmát, az nem véleménynyilvánítás, hanem egyértelműen tényállítás és annak pedig valótlan tartalmú. A felperes álláspontja szerint a kirívóan súlyos bűncselekmény elkövetése miatt jogerős büntetőbírósi határozattal elítélt személy vonatkozásában alkalmazható a bűnöző kifejezés, amennyiben az illető Btk. szerinti mentesítése nem történt meg. Ennek hiányában az adott kifejezés használata személyiségi jogot sértő a felperes álláspontja szerint. A felperes szerint az érintett kifejezés nem értékkitélet, hanem tényállítás, amelynek valóságtartalmát az alperesnek kellett volna bizonyítani.
- [9] A felperes szerint a kiadatási eljárás valós ténye az adott kifejezés („bűnöző”) kifejezés használatára nem jogosítja fel az alperest, hiszen a kiadatás nem a bűnösségről történő állásfoglalás, csupán azt fejezi ki, hogy a szlovák hatóság kiadatási kérelme formai szempontokból megfelel a nemzetközi egyezménynek. A felperes képviselője a felülvizsgálati tárgyaláson előadta, hogy az adott szlovák büntetőeljárásban nemhogy a felperes felelősségét állapították volna meg, hanem ténylegesen az adott vád alól jogerősen felmentették. A kérelem kiemelte: a felperes a polgári peres eljárásban sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg bűnösségét büntető bíróság jogerős határozata nem állapítja meg.
- [10] A felperes a kérelemben kifogásolta azt, hogy a jogerős ítélet a

felperes életmódjára, életformájára nézve úgy vont le következtetést, hogy arra semmiféle tényadat nem állt rendelkezésre. A felperes kifogásolta azt is, hogy a jogerős ítéletből nem tűnik ki az, hogy mi lenne a felperes személyének a közvélemény által kialakított híre. A felülvizsgálati kérelem nyomatékkaal kifogásolta azt, hogy ebben a körben a Fővárosi Ítéltőttábla ítélete alapvetően híreszteléseken alapul. Hivatkozott a felperes arra is, hogy hasonló ügyben a Győri Ítéltőttábla elvi jelentőséggel állapította meg, hogy egy másik sajtószerv a „bűnöző” kifejezés használatával megsértette a felperes személyiségi jogát. Indokolása szerint arra is figyelemmel tette ezt, hogy felperes „bűnözői” előítéleteére a sajtószerv sem rendelkezett semmilyen konkrét adattal. A felperes álláspontja szerint a felperes által igényelt nem vagyoni kártérítés is teljes mértékben indokolt külön bizonyítás lefolytatása nélkül is.

- [11] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő, a felülvizsgálati eljárásban nyilatkozatot nem tett.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [12] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet nem találta alaposnak az alábbiak szerint.
- [13] A Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló adatok alapján dönt. A (2) bekezdés szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. Az állandó bírói gyakorlat szerint a felülvizsgálati eljárásban érvényesül a felülmérlegelés tilalma. Nincs helye tehát a bizonyítékok ismételt értékelésének és egybevetésének. Jogszabálysértést csak a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelése, a logika szabályaival való alapvető ütközése alapozhat meg. (BH 1999.44. jogeset, BH 2013.119. jogeset)
- [14] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdése rögzíti az ártatlanság vélelmének alkotmányos alapelvét. Eszerint senki sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg. Az 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 75. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. Ezen jogok a törvény védelme alatt állnak. A Ptk. 78. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés értelmében a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki másról azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

- [15] Az eljárt bíróságok a perbeli kifejezés („bűnöző”) eltérő

értékelése mellett döntöttek. Az elsőfokú bíróság szerint egyértelműen tényállításról van szó, amelynek valóságát az alperes nem tudta bizonyítani, a jogerős ítélet szerint viszont olyan véleménynyilvánításról van szó, amely tényalappal rendelkezik. A felperes azt ténybelileg nem vitatta, hogy korábban voltak elítélései, de álláspontja szerint a büntetett előélethez fűződő hátrányok alól a törvény értelmében mentesült, így ezekről az elítélésekről nem köteles számot adni.

- [16] A Kúria a jelen döntése meghozatalánál figyelembe vette azt, hogy hivatalból tudomással bír arról, hogy azonos felperes ugyanezen kifejezés kapcsán indított perében a Kúria az adott kifejezés jelentéstartalmáról már állást foglalt (Pfv.IV.21.864/2015/5.). A Kúria jelzett ítéletében megállapította, hogy a felperes esetében az általa állított jogsértés elbírálása körében nem az bírt jelentőséggel, hogy a büntetőbíróság mikor ítélte el a felperest, illetve hogy a felperes időközben mentesült a büntetőjogi jogkövetkezmények alól. Ebből következően nem annak volt relevanciája, hogy a felperes erkölcsi bizonyítványa szerint nem szerepel a büntettek nyilvánartartásában, nem annak alapján kell ezt megítélni, hogy jogsértő-e a perbeli közlés. A Kúria Pfv.IV.20.582/2015/4. számú ítéletében állást foglalt abban, hogy a sajtó a jelen eseményeivel összefüggésben az érintett korábbi büntető elítéléséről is beszámolhat, ha azt a valóságnak megfelelően teszi. Nem kelt hamis látszatot, így nem sért személyiségi jogot az sem, ha a mentesítés (mentesülés) tényét nem közli. A mentesítés ugyanis nem az ártatlanság utólagos megállapítását jelenti és a bűncselekmény elkövetését sem teszi meg nem törtéنتté. A jelen esetben a Kúriának hivatalos tudomása van arról, hogy a felperest korábban több esetben elítélték.
- [17] A Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalásának II. pontját a bírói gyakorlat az általános személyiségi jogi perekben is alkalmazza. Ennek megfelelően a kifogásolt közleményt személyiségi jogi perben is a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valós tartalmuk szerint kell megítélni. A közlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. A jogosult személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot jogsértés megállapítására.
- [18] A Kúria a jelen esetben is az összes körülmény mérlegelésével arra a következtetésre jutott, hogy a „bűnöző” kifejezés a jelen esetben értékítéletet, véleményt képez a felperes személyéről, amelynek alapját a felperes korábbi elítélései adják. A minősítés ténye, illetve lehetősége a korábbiak szerint független attól, hogy a felperes mentesült-e a büntetett előélethez fűződő hátrányok alól

vagy sem. Az ilyen módon kifejtett vélemény a felperes előéletére figyelemmel nem volt ellentétes a logika alapvető szabályaival, kifejezőmódjában pedig nem indokolatlanul bántó, sértő vagy megalázó, burkoltan valótlan tényállítást sem fejez ki. Helyesen döntött a Kúria szerint tehát a jogerős ítéletet hozó bíróság akkor, amikor a „bűnöző” kifejezés köznapit értelmében elfogadva, azt véleményként értékelve alkalmazhatónak találta a felperes esetében. Helyesen döntött a jogerős ítélet abban is jogszabálysértés nélkül, hogy a jogalap hiányára figyelemmel nincs helye az igényelt jogkövetkezmények vizsgálatának sem.

- [19] Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A felperes a felülvizsgálati eljárás vonatkozásában pervesztesnek minősül, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére, melynek mértéke az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján került meghatározásra. A pernyertesnek minősülő alperes a felülvizsgálati szakaszban nyilatkozatot nem tett, ezért képviselőjének perköltség nem jár.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [20] Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdése, 1959. évi IV. törvény 75. § (1) bekezdése és 78. § (1) és (2) bekezdése, Pp. 78. § (1) bekezdés, Pp. 275. § (3) bekezdés.

Záró rendelkezés

- [21] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2016. április 13.

Dr. Mészáros Mátyás s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

Vné

A kiadmány hitelével:

tisztviselő